

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	SO
Pedagogische eenheid	36483 - 36475 - 36418 - 116781
Instellingsnummer	116781
Instelling	Sint-Vincentius
directeur	Peter HOSTE
adres	Zuidmoerstraat 125 - 9900 EEKLO
telefoon	09-377.13.26
fax	09-378.23.29
e-mail	info@collegetendoorn.zvl.org
website/URL	http://www.collegetendoorn.zvl.org
Inrichtende macht/Bestuur	965574 - VZW College Onze-Lieve-Vrouw-ten-Doorn te EEKLO
adres	Zuidmoerstraat 125 - 9900 EEKLO
Scholengemeenschap	112417 - SGKSO Meetjesland te EEKLO
adres	Zuidmoerstraat 125 - 9900 EEKLO
CLB	115063 - Vrij CLB "Het Meetjesland" (Eeklo) te EEKLO
adres	Visstraat 14 - 9900 EEKLO
Tijdstip doorlichting	van 19 april 2010 tot 23 april 2010
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggevers	Trui Van Rie en Reginald Leper
Teamleden	Els Gallin Agnes Geerts Bart Maes Luc Mondelaers Vinciane Vanderheyde Monique Van der Straeten
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil
Datum van bespreking met de instelling	18 mei 2010

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	(Leer)prestaties in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
4	KWALITEITSPROFIEL	6
5	RESULTATEN	8
5.1	(Leer)prestaties	8
5.2	Schoolloopbaan	20
5.3	Outcomes	20
5.4	Tevredenheid	20
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	21
6.1	Algemeen	21
6.2	Personeel	21
6.3	Logistiek	21
6.4	Onderwijskundig	21
7	STERKTES EN ZWAKTES	25
7.1	Relevante aspecten waarin de school goed is	25
7.2	Relevante aspecten die de school kan verbeteren	25
7.3	Relevante aspecten die de school moet verbeteren	25
8	ADVIES	26
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	27

1 INLEIDING

Van 19 april 2010 tot 23 april 2010 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38 §5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- Deelname aan specifieke projecten (proeftuin, Comenius, ...).
- Recente of frequente directiewissel(s).
- Aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Daling leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie vakken/studierichtingen en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

3.1 (Leer)prestaties in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Frans
Lichamelijke opvoeding
Technologische opvoeding

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Derde graad ASO Latijn-moderne talen
Derde graad ASO Moderne talen-wetenschappen
Derde graad ASO Moderne talen-wiskunde

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsorganisatie
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Rapporteringspraktijk

Begeleiding

Evaluatie

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

4 KWALITEITSPROFIEL

Dit verslag gaat over een pedagogische entiteit die juridisch bestaat uit vier zesjarige scholen: Onze-Lieve-Vrouw-ten-Doorn, Sint-Annainstituut, Sint-Leoinstituut en Sint-Vincentius. Onze-Lieve-Vrouw-ten-Doorn en Sint-Vincentius hebben in een eerste graad enkel een A-stroom en bieden in de bovenbouw studierichtingen van het studiegebied ASO aan. Sint-Annainstituut en Sint-Leoinstituut hebben in hun eerste graad zowel een A- als een B-stroom en hebben samen een ruim aanbod van BSO- en TSO-studierichtingen. In het verslag verwijst het begrip school naar de pedagogische entiteit en niet naar de afzonderlijke scholen.

De gegevens over de studiebekrachtiging tonen aan dat de school erin slaagt om goede resultaten met haar leerlingen te bereiken. Ondanks het feit dat in de A-stroom van de eerste graad iets meer dan 10 % en in de B-stroom 30% van de leerlingen met leerachterstand starten, doorlopen zo goed als alle leerlingen hun schoolloopbaan met succes. Het aantal C-attesten is in alle graden en onderwijsvormen uitgesproken laag. Ofwel stromen de leerlingen probleemloos door ofwel worden ze via een B-attest georiënteerd naar een studierichting die aansluit op hun profiel. De school is een systeem aan het ontwikkelen om de resultaten in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt in kaart te brengen, maar voorlopig beschikt zij nog over onvoldoende gegevens om valide uitspraken te formuleren of trends te detecteren.

De goede resultaten op het vlak van doorstroming en attestering kunnen o.a. verklaard worden vanuit de kwaliteitsvolle preventieve en curatieve maatregelen die binnen het domein van de leerlingenbegeleiding van kracht zijn. De leerbegeleiding is structureel in de GOK-werking verankerd en de meest recente projecten getuigen van dynamiek en zin voor innovatie. De inzet, de betrokkenheid en de professionaliteit van de leerlingbegeleiders en GOK-verantwoordelijken zijn een voorbeeld van goede praktijk en een inspiratiebron voor het voltallig lerarenkorps. Er is een groeiende betrokkenheid van vakleraren bij verschillende vormen van leren leren.

Wat de kwaliteit van het curriculum betreft, blijft het globaal beeld gunstig. De meerderheid van de onderzochte vakken en studierichtingen bieden voldoende garanties voor een behoorlijke leerplanrealisatie en een goed studiepeil. Enkele curricula voldoen niet, andere vertonen nog duidelijke tekorten. De uitval wordt veroorzaakt door een samenspel van een te beperkte kennis van en afstemming op eindtermen en leerplandoelen en onvoldoende gunstige condities om die te realiseren. Dit resulteert in een onderwijspraktijk die te eenzijdig leraar- of leerboekgestuurd is, nog onvoldoende gebruik maakt van activerende werkvormen en te weinig toepassings- en/of werkveldgericht is. Soms zorgen bijkomende beperkingen op het vlak van infrastructuur en leermiddelen voor leeromgevingen die onvoldoende krachtig zijn voor een eigentijdse en uitdagende invulling van het curriculum.

Het beleid promoot de professionele samenwerking binnen vakken en opleidingen, maar van een cultuur van resultaatgericht overleg is nog niet echt sprake. De aandacht voor het profileren en mandateren van vak- en studierichtingverantwoordelijken is te zwak. Dit geldt ook voor de samenwerking tussen de vakken van de basisvorming en die van het specifiek gedeelte. In een aantal studierichtingen zijn er op dat vlak waardevolle initiatieven en projecten ontwikkeld. Ze zijn in hoofdzaak het resultaat van dynamische en vernieuwingsgezinde lerarenteams. De schoolleiding heeft nog geen strategie om de opgebouwde knowhow te extrapoleren naar andere delen van het curriculum.

Leraren worden gestimuleerd om hun professionaliteit te verfijnen en te verbreden door nascholing te volgen. Het stimuleringsbeleid is vooral gericht op individuele leraren en te weinig op vakgroepen. De visietekst is nog niet vertaald in een concreet nascholingsplan met een behoeftepeiling, prioriteiten, een tijds- en implementatiepad en een systeem voor het in kaart brengen van effecten. Schoolintern betekenen de aanvangsbegeleiding en de coaching van ervaren leraren een belangrijke vorm van ondersteuning.

Het voeren van een transparant en krachtig onderwijskundig beleid is gelet op de schaalgrootte van deze pedagogische entiteit geen sinecure. De school heeft een categoriale, complexe en veeleer onduidelijke schoolstructuur. Het beleid heeft de afgelopen jaren heel wat energie geïnvesteerd in het stroomlijnen van de organisatie en de communicatie maar heeft beslist om zich dit schooljaar toe te spitsen op een nieuwe fase in de schoolontwikkeling. In een beleidsnota zijn de krijtlijnen uitgezet voor een nieuw pedagogisch project en voor het omvormen van de bestaande schoolstructuur tot een helder en samenhangend geheel. De uitdaging zal erin bestaan om deze krijtlijnen om te zetten in een breed gedragen visie die een nieuwe onderwijspraktijk inspireert.

Ook op het vlak van interne kwaliteitszorg liggen nog tal van uitdagingen open. De school beschikt over heel wat gegevens, maar er zijn nog onvoldoende structuren, systemen en afspraken voorhanden om de data te verwerken tot beleidsinformatie. Een parallelle uitdaging situeert zich op het niveau van de vakgroepen en

het studierichtingsoverleg. Ook zij hebben nog onvoldoende concrete plannen of systemen om hun eigen kwaliteit systematisch in kaart te brengen en bij te sturen.

Met haar plannen voor een nieuw pedagogisch project en een nieuwe schoolstructuur toont de school aan dat ze haar beleidsvoerend vermogen wil versterken en het onderwijskundig beleid in de focus wil plaatsen. De combinatie van een aantal sterke troeven en het behoorlijk schoolintern professioneel potentieel is hierbij een opportuniteit.

5 RESULTATEN

5.1 (Leer)prestaties

Het onderzoek van de (leer)prestaties levert volgende conclusies op:

Frans in de A- en B-stroom van de eerste graad

Voldoet

Vaststellingen

- Globaal voldoet de leerplanrealisatie en het studiepeil van de leerlingen is hoog tot voldoende, afhankelijk van de basisoptie die ze hebben gekozen. Kennis wordt grondig opgebouwd in betekenisvolle contexten. De vakgroep besteedt voldoende aandacht aan de vier vaardigheden. Het is de visie van de vakgroep om veel aandacht te besteden aan spreekvaardigheid. Dit komt duidelijk tot uiting in de kansen die leerlingen krijgen om het spreken te oefenen en ook in de puntenverdeling in de evaluatie. Voor schrijfvaardigheid is het aantal taakspecifieke opdrachten die leerlingen maken echter beperkter. Er wordt soms erg veel onderwijstijd besteed aan het inoefenen van kennis.
- Vanuit haar visie op de leerbegeleiding heeft de school geopteerd voor een ver doorgedreven gedifferentieerde aanpak in de A-stroom van de eerste graad. Dit uit zich in de keuze van de leerboeken, de leerinhouden en de moeilijkheidsgraad van de aangeboden teksten voor de vier taalvaardigheden zowel in de lespraktijk als in de evaluatie vanaf het eerste leerjaar. In de basisopties Latijn en Moderne wetenschappen wordt de lat hoog gelegd vooral voor de receptieve vaardigheden en voor de spreek- en gespreksvaardigheid. Enkel in de basisoptie Latijn zijn de studieresultaten van de leerlingen goed. In alle andere basisopties zijn ze zwak tot zeer zwak. Er zijn veel onvoldoendes op jaarbasis. Het is een opdracht voor de school om er blijvend over te waken dat het principe van de brede eerste graad wordt gevrijwaard en dat leerlingen objectief worden geattesteerd en georiënteerd.
- De ontwikkelingsdoelen Frans in de B-stroom worden voldoende nagestreefd. Hierbij is veel aandacht voor functionele taalvaardigheid. Ook hier is het een blijvende uitdaging voor de vakgroep om de succesbeleving voor deze leerlingengroep te bewaken en hiertoe een aangepast evaluatiebeleid te voeren. De keuze van de school om vanaf volgend schooljaar een systeem van permanente evaluatie in te voeren kan hierin ondersteunend werken.
- De leerplanrealisatie wordt niet altijd voldoende ondersteund door het consequent gebruik van de doeltaal.
- De actualiteitswaarde van de lessen is voldoende. De Franstalige cultuur wordt in de klas gebracht via het leerboek, liedjes en in beperkte mate via de didactische aankleding van de lokalen. Leraren gebruiken echter niet vaak video/dvd-documenten of internetsites om luistervaardigheid te trainen en om de culturele/interculturele component van het leerplan te realiseren.
- De infrastructuur en uitrusting zijn voor verbetering vatbaar. Sommige klaslokalen (vooral in het D4-gebouw) zijn niet aangepast aan de grootte van de lesgroepen en zijn ook karig uitgerust. Er zijn niet voldoende woordenboeken aanwezig in de afdeling Middenschool. Leerlingen leren er tijdens de lessen dan ook niet mee werken. Leraren kunnen beschikken over audiovisuele apparatuur. Het aantal beschikbare computers en beamers is echter te beperkt vergeleken bij het aantal leerlingen in de afdeling Middenschool. De mogelijkheden van dataprojectie worden mede hierdoor nog weinig gebruikt om de leerinhouden visueel te ondersteunen en oplossingen te projecteren. De meeste leraren bieden correctiesleutels op papier aan. De vakgroep levert inspanningen om via ICT-toepassingen extra oefeningen aan te bieden aan de leerlingen en linken deze mogelijkheid aan het remediëringsbeleid. Leerlingen gebruiken het internet ook occasioneel om informatie op te zoeken.
- Leerlingen worden goed begeleid. Er wordt doorgaans gewerkt in een stimulerende sfeer. Leraarafhankelijk wordt er gewerkt met activerende werkvormen. Toch werd ook vastgesteld tijdens de doorlichting dat nog vele lessen erg leraargestuurd zijn. Reguleringsvaardigheden (planning via de examenoverzichten, de agenda), structuur en leren leren krijgen in het algemeen veel aandacht. De onderwijsorganisatie ondersteunt de leerbegeleiding via structureel ingebouwde inhaallessen, preteaching en haalbare klasgroepen. De remediëring is aangepast aan de noden van de leerlingen. Toetsen en taken geven doorgaans aanleiding tot reflectie over het leren en ze worden dus formatief gebruikt.

- De vakgroep besteedt aandacht aan deskundigheidsontwikkeling. Een aantal leraren hebben recent deelgenomen aan een nascholingsproject m.b.t. de aansluiting van het BaO op het SO. Globaal leiden de gevolgde nascholingen tot bijsturing van het didactisch handelen. De vakgroep geeft echter zelf aan dat ze de verworven kennis en inzichten op studiedagen nog meer wil implementeren in de onderwijspraktijk.

Frans in de studierichtingen met pool moderne talen van de derde graad ASO

Voldoet

Vaststellingen

- Globaal is voor Frans het onderwijs voldoende gericht op het verwerven van de vier taalvaardigheden. Toch zijn er nog een aantal hiaten in de leerplanrealisatie die te maken hebben met een gebrekkige planning, de vele onderwijstijd die nog besteed wordt aan het oefenen van grammatica en woordenschat en het reproduceren van culturele en literaire inhoud en een onaangepaste interpretatie van het verwerkingsniveau van sommige leerplandoelen¹ (specifieke eindtermen).
- Voor leesvaardigheid is het studiepeil doorgaans hoog. Leerlingen krijgen een intensieve leesvaardigheidstraining via huislectuur, waarover ze meestal ook zinvolle verwerkingsopdrachten maken. Ook de luistervaardigheid krijgt de nodige aandacht. Het consequente gebruik van de doeltaal in de lessen ondersteunt de leerplanrealisatie. Qua tekstsoorten komen prescriptieve en argumentatieve teksten minder aan bod.
- Het talig niveau van de producties van de leerlingen voor spreekvaardigheid en schrijfvaardigheid is voldoende. De vakgroep organiseert het werken aan productieve vaardigheden echter nog niet genoeg vanuit de taakspecifieke opdrachten in de leerplannen. De mondelinge taalvaardigheid wordt wel veel geoefend. Maar leraarafankelijk zijn er hiaten in de realisatie van de doelen. Zo komen bij sommige leraren het voeren van een telefoongesprek (leerplandoel ET 24), het verslaan en becommentariëren van situaties (ET 21) en het formuleren van een gefundeerd standpunt (ET 25) niet of niet voldoende systematisch aan bod. Voor schrijfvaardigheid behandelt de vakgroep onvoldoende het schrijven van een formele of informele brief of e-mail (ET 34) en ook het schrijven van een verslag (ET 33). De schrijfvaardigheidstraining blijft bovendien gering omdat leerlingen een beperkt aantal taken moeten maken. Bij de keuze van de leerinhouden en oefeningen stelt men niet altijd de juiste prioriteiten in functie van de leerplanrealisatie. Zo gaat er heel wat aandacht naar vertalingen, dictees en het inoefenen van grammatica en woordenschat, die niet werden geselecteerd op basis van hun communicatieve relevantie.
- Het specifiek gedeelte wordt voldoende opgevat als een verbreding van de communicatieve vaardigheden uit de basisvorming. Het aspect 'verdieping van reflectie op communicatie, taal en cultuur' (Leerplan 2006/0279/005, p. 11) is voor verbetering vatbaar. Behalve voor SET² 8 werkt men namelijk globaal nog onvoldoende vanuit theoretische referentiekaders.
- Het domein 'Taal en cultuur' krijgt een uitgebreide invulling. Leraren wijden veel aandacht aan de vormende component van het culturele en literaire erfgoed en geven leerlingen ook de kans om hun leeservaringen op een creatieve manier vorm te geven. De domeinen 'Taal en communicatie' en 'Taal als systeem' komen minder uitgebreid en vooral ook met minder diepgang aan bod. Men reflecteert bijv. niet vanuit een communicatiemodel (SET 2). Men schenkt te weinig aandacht aan genreconventies (SET 10), die ook niet als criteria dienen voor taakspecifieke schrijf- of spreekopdrachten, zodat leerlingen niet voldoende gericht kunnen werken en er ook niet zinvol kan geredigeerd worden. Er wordt meestal ook te beperkt aandacht besteed aan specifieke leerstrategieën voor het verwerven van taalvaardigheid en vooral voor het autonoom evalueren van het taalleerproces (SET 12).
- Op schoolniveau is er een schuchtere aanzet tot het ontwikkelen van een visie rond de realisatie van onderzoekscompetentie. In de pool moderne talen is men dit schooljaar van start gegaan met onderzoeksopdrachten zowel voor Engels als voor Frans, waar werd gekozen voor een opdracht over een literair thema of over een film. Bij Frans komen een heel aantal deelvaardigheden van onderzoekscompetentie aan bod (gericht informatie verzamelen, ordenen en bewerken; onderzoeksresultaten schriftelijk en mondeling rapporteren; standpunten confronteren met

¹ Het leerplan Frans derde graad moderne talen met nummer D/2006/0279/005 vormt de basis voor het onderzoek van de leerplanrealisatie en de verwijzingen naar de eindtermen en specifieke eindtermen.

² SET: specifieke eindtermen.

medeleerlingen; bibliografisch refereren en citeren). Men werkt echter nog niet vanuit een onderzoeksvraag, waarbij leerlingen kennis maken met de onderzoeksmethodiek eigen aan het wetenschapsdomein van de talen. Leerlingen vatten de geselecteerde informatie samen maar doen niet aan corpusanalyse. Het product is echter wel van een goed talig niveau. De evaluatie staat nog niet op punt. De vakgroepen zijn nog op zoek naar een adequate invulling van de onderzoeksopdrachten en zullen op het einde van dit schooljaar de werking evalueren.

- De aandacht voor effecten is voor verbetering vatbaar. De organisatie van de evaluatie sluit globaal aan bij de afspraken op schoolniveau. De vakgroep heeft echter nog geen duidelijke visie uitgebouwd op de evaluatie. De evaluatie is globaal voldoende representatief, maar ze wordt nog niet altijd voldoende gepland vanuit de taakspecifieke opdrachten voorgeschreven door de leerplannen. De gelijkgerichtheid in de aanpak is bovendien ook beperkt. De transparantie van de scoring laat te wensen over. Zowel op mondelinge als op schriftelijke toetsen en proefwerken lopen de evaluatie van inhouden en vaardigheden vaak erg door elkaar. De evaluatie van de luister- en leesvaardigheid is niet altijd valide omdat de vraagstelling niet aangepast is aan het doel van de evaluatie. Deskundigheidsontwikkeling op dit vlak dringt zich op. De resultaten voor Frans liggen aan de lage kant.
- Er wordt gewerkt in een stimulerende sfeer. Leraren begeleiden de leerlingen goed. Toetsen en taken worden nog niet altijd gebruikt ter ondersteuning van het leerproces, omdat leerlingen de opdrachten niet verbeteren (vooral bij schrijfopdrachten). De vakgroepen hebben ook nog geen leerlijn 'leren leren' uitgewerkt over de graden heen.
- De lokalen zijn voldoende uitgerust. Leraren kunnen beschikken over audiovisuele apparatuur en over woordenboeken. Er zijn didactische tijdschriften voorhanden voor leraren. Leraren werken occasioneel met beeldmateriaal (films en reportages). De vakgroep maakt echter weinig gebruik van de mogelijkheden van ICT voor dataprojectie en het inoefenen van functionele kennis of voor remediëring. Leerlingen werken soms wel met digitale presentaties en gebruiken het internet regelmatig bij verwerkingsopdrachten rond leesvaardigheid en spreekvaardigheid. Lokalen zijn doorgaans beperkt aangekleed met didactisch materiaal.
- De vakgroepwerking wordt beperkt aangewend als hefboom voor kwaliteitsverbetering. De inzet van de leraren is doorgaans hoog. Leraren wisselen veel informatie uit en maken enige afspraken over de leerinhouden en de evaluatie. Maar men komt niet altijd tot de grond van de zaak omdat men de eigen perceptie van de leerplanrealisatie en de evaluatie niet in vraag stelt/wil stellen en nog te weinig vanuit vernieuwde onderwijskundige inzichten nadenkt over het didactisch handelen. Sinds dit schooljaar komt hierin stilaan een kentering dankzij de werking van de vakgroep rond de onderzoekscompetentie. Het is een opdracht voor de vakgroep om zich verder te professionaliseren en de leerplanrealisatie en evaluatie te optimaliseren.

Lichamelijke opvoeding in de A- en B-stroom van de eerste graad

Voldoet

Vaststellingen

- Ondanks het tekort aan voldoende en aangepaste infrastructuur (zie verder) slagen de leraren erin door goede afspraken en een planmatige aanpak om de meeste leerplandoelen in voldoende mate te realiseren. De bewegingsgebonden³ leerplandoelen i.v.m. terugslagsporten, gymnastiek en de atletiekdisciplines werpen en (hoog)springen krijgen leerjaar- en klasafhankelijk beperkte aandacht. Daartegenover wordt algemeen te veel curriculumtijd (ongeveer een derde) besteed aan de leerplandoelen i.v.m. zwemmen. Leerlijnen voor bewegingsdoelen over de graden heen ondersteunen de verticale samenhang. De periodieke spreiding van de leerinhouden zorgt ervoor dat de diepgang en de continuïteit van het leerproces gewaarborgd worden.
- De persoonsgebonden⁴ leerplandoelstellingen krijgen nog te weinig expliciete aandacht. Dat blijkt o.m. uit de overwegend bewegingsgerelateerde instructie, het ontbreken van leerlijnen en concrete doelen voor de persoonsdoelen.
- De vakgroep beschikt over gezamenlijke en functionele planningsdocumenten die de horizontale en de verticale samenhang ondersteunen.

³ Ontwikkelen van motorische competentie en van een gezonde en veilige levensstijl.

⁴ Ontwikkelen van het zelfconcept en het sociaal functioneren.

- De vakgroep zorgt voor een extra-curriculair sport- en bewegingsaanbod (middagsport, sportdagen, projecten met sportaanbod, ...). Zij draagt hierdoor bij tot het creëren van een sport- en bewegingscultuur. De school ondersteunt de sportbegeleiding met BPT-uren.
- De lessen verlopen doorgaans in een taakgericht en veilig (fysiek en socio-emotioneel) leerklimaat. Er is een goed contact tussen leraren en leerlingen. De leraren hanteren voornamelijk leraargestuurde werkvormen hoewel er leraarafhankelijk ook leerlinggestuurde werkvormen voorkomen. Er is vaak aandacht voor inzichtelijk leren. Vakafspraken (o.a. kledij, vervangtaken voor leerlingen die niet actief kunnen deelnemen) worden doorgaans consequent opgevolgd. Er bestaan geen vakafspraken, maar wel leraargebonden acties i.v.m. talenbeleid. Op dit ogenblik ontbreken initiatieven i.v.m. ICT-integratie.
- Voor een aantal bewegingsgebonden doelen en leerinhouden⁵ bestaan gezamenlijke afspraken i.v.m. evaluatie-inhouden en observatiepunten. De overige leerplandoelen (o.a. dans, verdedigingssport) krijgen een leraargebonden invulling. Enkel voor de kwantitatieve leerinhouden (atletiek en zwemmen) bestaan evaluatiecriteria op vakniveau. Positief is dat leerlingen soms betrokken worden bij de evaluatie van hun eigen leerproces (zelfevaluatie).
- De vakgroepwerking wordt gekenmerkt door deskundigheid en betrokkenheid.
- De school beschikt niet over voldoende en aangepaste indoorsportinfrastructuur. De leerlingen werken vaak in zalen die niet geschikt zijn voor terugslagsporten, niet beantwoorden aan eigentijdse normen (zaal LO2) en/of geen leerkrachtige bewegingsomgeving (zaal LO3 en kapel) zijn. Sommige zalen en kleedkamers in de afdeling Middenschool zijn onvoldoende onderhouden. Het atletiekterrein is niet functioneel. De beschikbare leermiddelen (sportmateriaal) volstaan om eigentijds en uitdagend bewegingsonderwijs aan te bieden.

Natuurwetenschappen in de B-stroom van de eerste graad

Voldoet

Vaststellingen

- In 1B worden bijna alle leerplandoelstellingen aangeboden en gerealiseerd. De thema's rond niet-levende natuur (aggregatietoestanden en vloeistoffen) werden door omstandigheden dit jaar niet behandeld maar de vorige jaren wel. De school heeft nog geen actie ondernomen om dit tekort weg te werken.
- In het beroepsvoorbereidend leerjaar worden niet alle leerplandoelstellingen in voldoende mate gerealiseerd: doelen in verband met uitzetten en krimpen van vloeistoffen en warmtetransport (niet-levende natuur) worden niet aangeboden. De leerlingen voeren proeven uit, maar verwerken de gegevens niet.
- Het leerproces wordt vooral aangestuurd door de gehanteerde leer- en werkboeken. Daardoor worden bepaalde leerinhouden oppervlakkig behandeld, andere te uitgebreid en komt de planning in het gedrang.
- De vakgroep heeft geregeld formeel en informeel overleg. Zij heeft verticale leerlijnen uitgewerkt in functie van de studierichting die leerlingen zullen aanvangen in de tweede graad. Naast organisatorische en praktische regelingen bespreekt zij de leerstofafbakening per leerjaar en maken een gezamenlijke jaarplanning op. Zij werkt gelijkgericht door gebruik te maken van de samen ontwikkelde documenten en oefeningen. De vakgroep is voldoende dynamisch om de tekorten in het beroepsvoorbereidend leerjaar snel weg te werken en bovendien wordt vanaf volgend schooljaar een nieuw leerplan geïntroduceerd.
- Er wordt gewerkt met permanente evaluatie. In de feiten is de evaluatie vooral een gespreide productevaluatie. De evaluatiepraktijk is transparant voor leerlingen en ouders.
- De infrastructuur voldoet. Internet en video zijn beschikbaar in de vaklokalen. Er is voldoende levensecht materiaal. Er worden verschillende werkvormen gehanteerd.
- Over het algemeen is er veel aandacht voor de individuele begeleiding van de leerlingen en er worden acties ondernomen om te remediëren en te ondersteunen (mondelinge toelichting bij de kleine toetsen voor anderstalige leerlingen; voorlezen van de vragen voor leerlingen met dyslexie; doorverwijzing naar verdere begeleiding indien nodig).

⁵ Atletiek, basketbal, gymnastiek, volleybal en zwemmen.

- De leerkrachten volgden vakgerichte nascholing in verband met de invoering van het nieuwe leerplan natuurwetenschappen. Zij hebben eveneens niet-vakgerichte nascholing gevolgd rond permanente evaluatie.

Project algemene vakken in de derde graad BSO

Voldoet niet

Vaststellingen

- Twee jaar na de introductie van project algemene vakken in de zevende specialisatiejaren van het BSO heeft de school het vak vorig schooljaar ook ingevoerd in de derde graad BSO. Het beleid heeft een jong lerarenteam bereid gevonden zich voor deze vernieuwing van het curriculum te engageren. Ondanks de werkkraft, het frequent uitwisselen van ervaringen en materiaal, de betrokkenheid op leerlingen, de zelfkritische houding, het potentieel van het team en de ondersteuning van de pedagogische begeleiding is het curriculum onvoldoende afgestemd op de eindtermen en bijhorende uitgangspunten die door de leerplanmakers in leerplandoelen zijn vertaald.
- Er zijn verschillende oorzaken voor de gebrekkige leerplanrealisatie. Vooreerst is de invoering van deze vernieuwing te weinig diepgaand voorbereid. Zo is er onvoldoende geïnvesteerd in netwerking met andere scholen. Daarom heeft het lerarenteam bij de start overhaast geopteerd voor een set van leerwerkboeken die veeleer afgestemd zijn op de leerdoelen van het vak maatschappelijke vorming dan op die van project algemene vakken. Vervolgens heeft het beleid door omstandigheden niet de nodige garanties voor stabiliteit van opdrachten kunnen bieden. Een aantal leraren loopt daardoor steeds opnieuw tegen elementaire bekommernissen aan en mist het perspectief van professionele verdieping. Ook wat de infrastructuur en de leermiddelen betreft, is de ondersteuning niet optimaal. Er zijn weliswaar twee vaklokalen, maar toch gaan een deel van de lessen door in gewone leslokalen die niet zijn uitgerust volgens de minimale materiële vereisten van het leerplan. De organisatie van de onderwijstijd in blokken van aaneensluitende lesuren gebeurt niet consequent.
- Er zijn ernstige tekorten voor drie clusters van eindtermen: functionele taalvaardigheid, functionele rekenvaardigheid en organisatiebekwaamheid. Meer dan eens wordt taalvaardigheid versmald tot spellingsvaardigheden los van elke context. De taaltaken die mikken op functionele mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid zijn in aantal en frequentie te beperkt om het occasioneel niveau te overstijgen. In de studierichtingen Haarzorg, Kantoor en Land- en tuinbouw zijn er enkele, soms aan de GIP⁶ gerelateerde opdrachten die de opstap naar een grondige koerswijziging zouden kunnen inhouden. In de studierichting Verzorging blijven alle kansen voorlopig gemist. Een identiek probleem doet zich voor op het vlak van rekenvaardigheid. De basiskennis (breuken, procenten, de regel van drie, tafels van vermenigvuldiging, oppervlakte, inhoud, ...) wordt overlopen en in reeksen contextloze oefeningen getraind. Soms biedt men vraagstukken aan, maar men maakt net zoals voor elementaire rekenvaardigheid gebruik van materiaal dat ontleend is aan methodes uit het basisonderwijs. In het kader van organisatiebekwaamheid zijn er enkele zinvolle opdrachten, maar van een structurele inbedding van deze categorie van eindtermen is nog geen sprake. Het aanbieden van uitdagende individuele en groepsgerichte opdrachten en het organiseren van didactische uitstappen en eigentijdse, levensechte projecten vormen geen rode draad doorheen het curriculum.
- De eindtermen die ondergebracht zijn in de rubriek functionele informatieverwerking en –verwerking (met uitzondering van het spontaan gebruik maken van voor hen relevant informatie- en communicatietechnologie) en in de rubriek tijd- en ruimtebewustzijn (met uitzondering van het kennen van relevante facetten van de eigen streek), krijgen een betere invulling. Toch ervaren leraren dat de uitwerking van de thema's in de leerwerkboeken bij een aantal leerlingen op weinig bijval kan rekenen.
- De eindtermen in verband met maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid komen in de huidige curriculumrealisatie pas aan bod op het einde van het laatste jaar. Een meer evenwichtige spreiding over de graad dringt zich op. Bovendien is het leerboek niet in overeenstemming met de letter en de geest van de eindtermen. Het invulboek houdt een verschraling in van de vaardigheidsdoelen die hier aan de orde zijn. Eindtermen als geld kunnen beheren en kunnen bankieren, maatschappelijk relevante formulieren kunnen lezen, invullen en controleren en maatschappelijke relevante procedures kunnen toepassen worden te smal of niet ingevuld. Leerlingen krijgen daarenboven te weinig kansen om de dienstverlening in hun eigen regio te leren kennen.

⁶ Geïntegreerde proef.

- Het studiemateriaal getuigt van een uitgesproken schoolse benadering en hanteert een weinig zelfstandigheidbevorderende didactiek. Een dergelijke aanpak ondermijnt de studiemotivatie en de emancipatorische doelstellingen van het vak.
- De vakgroep is er nog niet toe gekomen om de beginsituatie van leerlingen adequaat in kaart te brengen. Het gedifferentieerd afstemmen van de onderwijspraktijk op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen is nochtans een unieke kans om leerwinst te boeken.
- Met uitzondering van een aantal recente initiatieven in de studierichtingen Haartzorg en Kantoor is de vakkendoorbreekende samenwerking onvoldoende krachtig. Hierdoor is er onvoldoende functionele afstemming op beroepsgerichte activiteiten. Omdat de vakgroep inziet dat samenwerking heel wat zinvolle contexten en een betere afstemming kan genereren, wil ze in de toekomst werk maken van intenser studierichtingsspecifiek overleg. De aanzetten in de studierichting Haartzorg kunnen hiervoor inspirerend zijn.
- De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de eindtermen en de leerplandoelen. De tekorten in de leerlingenevaluatie lopen parallel met de tekorten in de leerplanrealisatie. Voor het ontwikkelen van transparante leerlijnen en evaluatiecriteria liggen nog heel wat kansen open. De evaluatiefrequentie is voldoende hoog om het verloop van het leerproces in kaart te brengen. De studieresultaten van de leerlingen zijn behoorlijk tot goed.

Technologische opvoeding in de A-stroom van de eerste graad

Voldoet

Vaststellingen

- De meeste leerplandoelstellingen en eindtermen worden aangeboden en gerealiseerd. Het vertrouwd maken met en laten nadenken over technologische processen wordt in voldoende mate bereikt.
- De integratie van ICT en de bijdrage van het vak tot het bereiken van de ICT-eindtermen zijn beperkt omdat er in de vaklokalen geen moderne ICT-infrastructuur voor de leerlingen aanwezig is. Er is nog geen aanzet tot het gebruik van het elektronisch leerplatform door de leerlingen.
- Het leerproces wordt vooral aangestuurd door de gehanteerde leer- en werkboeken en niet door het leerplan. De praktische projecten “bouw” worden volgens een roterend systeem aangeboden. Er zijn projecten ontwikkeld die de groepssamenwerking bevorderen. De leraren gebruiken verschillende werkvormen. In het kader van de gekozen projecten beschikken leraren en leerlingen over voldoende gereedschappen, verbruiksgoederen en leermiddelen. Voor de realisatie van sommige leerinhouden worden extramurale uitstappen gepland (Living Tomorrow) of worden externe organisaties aangesproken (energiespel).
- In de eerste graad is er permanente evaluatie. De evaluatiepraktijk verloopt transparant. Ze is vooral productgericht. Enkel bij de praktische oefeningen wordt procesgericht geëvalueerd en bevat de evaluatie aspecten van werkgebonden attitudes. De vraagstelling tijdens toetsen is voldoende afgestemd op de leerdoelen. Soms wordt zelfevaluatie toegepast via een evaluatiefiche met beoordeling door de leerkracht.
- Het niet in blok organiseren van beide lestijden en de te grote klasgroepen verminderen het lesrendement en bemoeilijken de integratie van theorie en praktijk. Ondanks de vernieuwing van de lokalen is er een groot tekort aan bergruimte.
- Het beleid legt de verantwoordelijkheid voor het bewaken van de leerplanrealisatie bij de vakgroep. De vakgroep maakt formele afspraken rond de organisatorische en materiële aspecten van de leerplanrealisatie. Zij bespreekt eveneens de pedagogisch-didactische elementen van het leerproces zoals leerlijnen, werkvormen en evaluatiemethoden.
- De leraren volgden enkel vakgerichte nascholing in verband met de invoering van het nieuwe leerplan techniek.

Studierichting Grootkeuken in de derde graad BSO

Voldoet niet

Vaststellingen

- Voor de realisatie van de leerplandoelstellingen voor PV hotel/huishoudkunde worden drie contexten benut: de huishoudkeuken voor het aanleren van basisvaardigheden, de grootkeuken en het

zelfbedieningsrestaurant als simulatie van de gemeenschapsrestaurant en de stages als reële vorm van werkplekleren. Ondanks de hoge betrokkenheid en het engagement van de leraren worden de leerplandoelstellingen niet in voldoende mate gerealiseerd. De oorzaken zijn van drieërlei aard. Ten eerste wordt bij het aanleren van de zogenaamde basisvaardigheden gefocust op de huishoudkeuken in plaats van op de grootkeuken. Ten tweede is er gebrek aan autonomie in de grootkeuken en het zelfbedieningsrestaurant, waardoor de leeractiviteiten niet in voldoende mate op de leerplandoelstellingen kunnen worden afgestemd. De leerlingen worden daarentegen zeer frequent met routinetaken belast. Daardoor wordt de klemtoon onvoldoende gelegd op het bereiden van een variatie van menu's en menucycli. Bovendien wordt haast nooit - gefaseerd - gefocust op de totale planning en organisatie van de grootkeukenwerking. Uit een steekproefsgewijze controle van de menu's blijkt een veeleer geringe afwisseling in toegepaste technieken en een matige variatie in het gebruik van grondstoffen, producten en handelsvormen. De wijze waarop de grootkeuken wordt gerund, vormt noch een voorbeeldfunctie voor de opleiding, noch voor de betrokken leerlingen. Ten derde sorteert de keuze om alle stages in het zesde leerjaar te organiseren en over vijf stageperiodes te spreiden, te weinig effect en zorgt bovendien voor te veel administratief werk.

- De organisatie van de leerlingenstages sluit, op de geplande lijst van stageactiviteiten na, bij de geldende omzendbrief⁷ aan. Tijdens de stages wordt het leerproces van de leerlingen doorgaans goed begeleid, zij het op een vrij theoretische wijze, en wordt het reflecterend vermogen goed ontwikkeld, o.m. via een kritische reflectie op de dagactiviteiten. De evaluatie van de stages gebeurt nauwgezet. Hoewel niet expliciet werd aangetoond welke leerplandoelstellingen via de verscheidene stageplaatsen worden gerealiseerd, sluiten de stageactiviteiten meestal bij de leerplandoelstellingen aan.
- De vermelde keukeninfrastructuur en uitrusting, evenals het zelfbedieningsrestaurant, zijn elementair. Op voorwaarde dat de stageplaatsen aan de geldende eisen van een hedendaagse grootkeuken beantwoorden, voldoen ze voor de opleiding, op een snelkoeler en een gekoelde vitrinekast na. In instructiefiches voor apparaten en toestellen werd voorzien, maar een coherent schooleigen autocontrolesysteem werd niet uitgewerkt. Mede daardoor is autocontrole niet structureel in de praktijkopleiding ingebed en het systeem komt evenmin in het technisch vak 'veiligheid en hygiëne' op een systematische en coherente wijze aan bod.
- Voor TV hotel worden de leerplandoelstellingen nagenoeg gerealiseerd, zij het dat voor heel wat aspecten van warenkennis en voedingsleer te weinig differentiatie en progressie worden nagestreefd ten aanzien van het vak 'voeding' in de tweede graad en dat doorgaans de relatie met de praktijk ontbreekt. Bedrijfs- en sectorgerelateerde bezoeken dragen bij tot verdieping en verruiming van het curriculum, terwijl ICT, vakliteratuur en praktijkgerichte instrumenten veeleer mondjesmaat worden benut. Bovendien wordt TV hotel niet in een leerkrachtige leeromgeving georganiseerd: een vaklokaal dat de eigenheid van de opleiding uitstraalt, ontbreekt en voor sommige thema's wordt de reële praktijkinfrastructuur te weinig benut. Hoewel de leerlingencursussen bij het leerplan aansluiten, is de inhoud doorgaans beperkt tot een theoretische benadering die soms toe is aan actualisering en meer structuur.
- Met het oog op het realiseren van een valide evaluatie staat de evaluatiepraktijk aan het begin van een ontwikkelingstraject. Binnen PV hotel/huishoudkunde worden vaardigheden en attitudes beoordeeld, maar dat gebeurt nog vrij smal. Voor TV hotel wordt overwegend naar reproduceerbare kennis gepeild. De vragen dekken doorgaans de behandelde leerinhouden.
- De organisatie en de opdracht van de geïntegreerde proef (GIP) zijn goed: voor de betrokken vakken en opleidingscomponenten maakt een realistische en quasi geïntegreerde opdracht van een overwegend behoorlijk niveau deel uit van de proef, die over een langere periode van het schooljaar wordt gespreid. Doorgaans sporen de begeleiding van het proces en de evaluatie van het product. Uit de documenten blijkt dat de leerlingen de opdrachten aankunnen en de resultaten goed zijn. Het principe van het voorbereidend project 'dineren' in het vijfde leerjaar draagt daaraan zeker bij, al is de inhoud niet op grootkeuken afgestemd.
- De vakgroep getuigt van een groot engagement en focust overwegend op organisatorische aspecten al wordt de jongste tijd heel wat inhoudelijk en waardevol overleg gepleegd. Toch heeft ze nog niet de gewoonte ontwikkeld om planmatig de onderwijspraktijk in relatie tot de leerplaneisen te evalueren en bij te sturen. Met andere woorden, ze besteedde nog niet systematisch aandacht aan het proces van 'interne kwaliteitszorg'.

⁷ SO/2002/09 betreffende de organisatie van de leerlingenstages in het secundair onderwijs.

Studierichting Kantoor in de tweede graad BSO (administratieve vorming) en de derde graad BSO

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen worden voor de doorgelichte vakken (administratieve vorming, boekhouden, logistiek, secretariaat, seminaries en wetgeving) in voldoende mate gerealiseerd. Toch wordt niet altijd leerplangericht gewerkt. Illustratief hiervoor is dat maar in enkele jaarplannen naar de leerplandoelstellingen verwezen wordt. Vaak laat men zich eerder leiden door het leerboek dan door het leerplan. Dit doet zich o.a. voor bij het vak administratieve vorming. In het eerste jaar van de tweede graad worden thema's aangereikt die geen deel uitmaken van het leerplan, terwijl andere thema's versnipperd worden aangeboden. Daardoor is de leerlijn soms zoek. Ook in het vak secretariaat is het leerboek richtinggevend. Als gevolg daarvan wordt geen aandacht besteed aan leerplanonderdelen als netwerken en computeromgeving, secretariaatsfuncties (de postbehandeling uitgezonderd) en het geïntegreerd werken met softwarepakketten. Anderzijds worden verschillende lessen besteed aan een thema dat niet voorzien wordt door het leerplan (de zakenreis) en aan het voorbereiden van de geïntegreerde proef. In het vak boekhouden worden in het eerste jaar van de derde graad de boekingen eerst manueel uitgevoerd. Pas vanaf het derde trimester gebeurt dit met behulp van een boekhoudpakket. Het leerplan stelt echter dat de manuele en de geïnformatiseerde verwerking simultaan moeten plaatsvinden. In het vak wetgeving wordt veel dieper ingegaan op bepaalde thema's dan het leerplan oplegt. Afwijkend van wat het leerplan verlangt sluit men in dit vak dan weer weinig aan bij praktijkdocumenten. Kortom, op het gebied van leerplangerichtheid is nog flink wat vooruitgang mogelijk.
- Het vak logistiek stelt hoge eisen aan het lerarenteam. Het is een hele uitdaging om de leerstof voldoende praktijkgericht te brengen. De vakgroep bewerkstelligt de binding met de praktijk door middel van bedrijfsbezoeken, gastsprekers en het voeren van een virtuele voorraadadministratie. De bedrijfsbezoeken en uiteenzettingen door gastsprekers worden aangegrepen om de leerlingen doelgerichte opdrachten te laten uitvoeren. Door bij elke opdracht naar de betrokken bladzijden van het leerboek te verwijzen slaagt men erin de praktijk te koppelen aan de theorie. Toch is er nog ruimte voor verbetering, vooral dan in het tweede jaar van de derde graad waar de koppeling met de theorie nog iets te vrijblijvend is. De bedrijfsbezoeken zelf vinden plaats tijdens de uren die voorzien zijn voor de seminaries. De andere seminarie-uren worden kwaliteitsvol ingevuld met een kantoor simulatie, werkplekleren op de receptie van de school, het voorbereiden van de geïntegreerde proef, het bespreken van de stages, het bezoeken van een callcenter en enkele theoretische lessen.
- De organisatie van de stages verloopt conform de regelgeving. De stageovereenkomst, het stagereglement, het algemeen stagedossier en het individueel stagedossier beantwoorden aan de opgelegde verplichtingen. Leerlingen die door overmacht afwezig zijn op de voor de stage voorziene dagen, lopen achteraf inhaalstage. De stageactiviteiten zijn in overeenstemming met het leerplan. Het stageschrift bevat een oplijsting van de uitgevoerde taken per stagedag. Persoonlijke ervaringen, commentaren en zelfevaluatie worden in de voorgelegde stageschriften echter niet aangetroffen. De stagebegeleiders bezoeken de leerlingen regelmatig. In overleg met de stagementor beoordelen zij de leerlingen vijf keer per jaar op persoonsgerichte en taakgerichte houdingen. Leerlingen krijgen feedback via het elektronisch leerplatform. Ook worden de seminaries aangegrepen om problemen op de stageplaats en de evaluatie van de stages te bespreken.
- De geïntegreerde proef bouwt verder op de stage. Alle vakken zijn bij de geïntegreerde proef betrokken. De opdrachten zijn zorgvuldig gekozen en beantwoorden aan de algemene doelstelling om op een synthetische en realiteitsgebonden wijze de praktische en technische bekwaamheid van de gevolgde opleiding te toetsen. Voor de meeste opdrachten zijn er duidelijke criteria voor proces- en productevaluatie. Zoals voorgeschreven, maken ook externe deskundigen deel uit van de jury.
- Aan de evaluatie wordt opvallend veel zorg besteed. Voor de meeste vakken worden op dit ogenblik naast kleine toetsen trimestrieel of semestrieel examens afgenomen. Vanaf volgend schooljaar wil de school overschakelen naar een systeem van permanente evaluatie wat beter aansluit bij het profiel van de studierichting. In de meeste vakken wordt frequent getoetst. De examens peilen naar kennis en vaardigheden. De vraagstelling is meestal representatief voor de leerplandoelstellingen. In enkele examens komt de representativiteit enigszins in de verdrukking doordat leerinhouden bevroegd worden die geen deel uitmaken van het leerplan of doordat naar begrippen en termijnen gevraagd wordt waarvan het niet de bedoeling is dat leerlingen ze uit het hoofd zouden leren. Hoewel in de meeste leerplannen ook vakattitudes worden opgesomd, wordt hierover zelden gerapporteerd. Wel wordt sinds dit schooljaar in het eerste jaar van de tweede graad geëxperimenteerd met een vakattituderapport voor

administratieve vorming en informatica. In de seminaries worden in het tweede jaar van de derde graad kennis, vaardigheden en attitudes in één enkel cijfer gevat, wat weinig transparant is.

- Aan de minimale materiële vereisten is over het algemeen voldaan. In enkele lokalen is de uitrusting eerder sober: een overheadprojector en/of een beamer worden er niet aangetroffen.
- De leraren getuigen van een degelijke beroepsbekwaamheid en tonen engagement ten aanzien van hun onderwijsstaak. Afspraken tussen leraren gebeuren vooral informeel en meestal binnen hetzelfde vak. In een vakoverkoepelende structuur onder leiding van een studierichtingscoördinator is niet voorzien.

Studierichting Lichamelijke opvoeding en sport in de derde graad TSO

Voldoet

Vaststellingen

- In de sportpractica worden de bewegingsgebonden leerplandoelstellingen kwaliteitsvol gerealiseerd. De persoonsdoelen worden in voldoende mate gerealiseerd. Er bestaan expliciete leerlijnen voor de bewegingsdoelen; de leerlijnen voor de persoonsdoelen zijn in ontwikkeling. De leerplandoelen m.b.t. inzichtelijk leren en zelfstandig werken zijn degelijk uitgewerkt. De doelen i.v.m. reflecteren over bewegen worden minder uitgediept. In omnisport is er een interessant aanbod sport- en bewegingsdisciplines. In tegenstelling tot de aanbevelingen van het leerplan zijn er binnen dit vak weinig aanzetten om leerlingen keuzes⁸ te laten maken. Ook vanuit de opleiding wordt hierop te weinig ingespeeld.
- De leerplanrealisatie van de sporttheoretische vakken is kwaliteitsvol. In het vak lichamelijke opvoeding en maatschappij worden de leerplanonderdelen 'sport en actualiteit', 'gezondheid en hygiëne' en 'EHBO' uitgebreid en grondig behandeld. In het vak toegepaste biologie worden de verschillende leerplanonderdelen grondig uitgediept en op zinvolle wijze gerelateerd aan de sportpractica. De leerinhouden genetica die geen deel uitmaken van het leerplan, worden gedoseerd aangeboden en betekenen een meerwaarde voor de leerlingen. In toegepaste psychologie en bewegingsagogiek worden de voorgeschreven leerplandoelen voldoende diepgaand, maar te weinig geïntegreerd behandeld.
- De geïntegreerde proef (GIP) is complex. Zij is samengesteld uit verschillende onderdelen die soms weinig met elkaar gemeen hebben. De GIP wordt evenwel kwaliteitsvol begeleid en geëvalueerd.
- Het extra-curriculaire bewegings- en sportaanbod en de meerdaagse extramurale sportactiviteiten (water-, natuursporten en ski) verbreden en verdiepen het curriculum. Waardevol is dat leerlingen betrokken worden bij de begeleiding van sportieve activiteiten in de eigen school, voor kleuters en andersvalide personen (fit-o-special). De school ondersteunt de sportbegeleiding met BPT-uren.
- De lessen verlopen in een taakgericht en veilig fysiek en socio-emotioneel (leer)klimaat. Er is een goed contact tussen leraren en leerlingen. Leerlingen en ouders worden geïnformeerd over de verwachtingen van de opleiding. De hiermee verbonden afspraken worden consequent opgevolgd. In de sportpractica en de sporttheoretische lessen worden zowel leraar- als leerlinggestuurde werkvormen gehanteerd. De cursussen zijn kwaliteitsvol uitgewerkt en ondersteunen het leerproces. De sportmap ondersteunt het inzichtelijk leerproces. Ze wordt echter onvoldoende benut om leerlingen te laten reflecteren over hun leerproces. De remediëring wordt aangestuurd en opgevolgd. De leerlingen zijn verantwoordelijk voor het afwerken van het programma. ICT wordt geïntegreerd in het leerproces. Leraren en leerlingen maken frequent gebruik van het digitale leerplatform. Er zijn geen vakafspraken i.v.m. talenbeleid. De aandacht en acties hiervoor zijn leraar- en/of disciplinegebonden (o.a. bewegingsagogiek en GIP).
- De evaluatie van sporttheoretische vakken is valide. De examenvragen van de vakken toegepaste biologie, toegepaste psychologie, lichamelijke opvoeding en maatschappij zijn afgestemd op de leerplandoelen en peilen naar de beheersingsniveau's kennis, inzicht en toepassing. De evaluatie van bewegingsagogiek gaat eveneens uit van leerplandoelen, gebeurt gespreid in de tijd en spitst zich terecht toe op het beheersingsniveau toepassing. De vraagstelling in de sporttheoretische vakken is op een voldoende hoog niveau.
- De evaluatie van de sportpraktijk is grotendeels valide. Voor de meeste bewegingsgebonden doelen en leerinhouden zijn evaluatie-inhouden, observatiepunten, criteria en een puntenverdeling vastgelegd. De evaluatie van de persoonsgebonden doelen is minder uitgewerkt.

⁸ Eindterm 24: 'Leerlingen kunnen samen overleggen over en keuzes maken uit het mogelijke activiteitenaanbod van de school.'

Positief is dat leerlingen voor een aantal opleidingsonderdelen betrokken worden bij de evaluatie van hun leerproces (zelfevaluatie).

- Het vakoverleg heeft betrekking op zowel inhoudelijke als organisatorische onderwerpen. De vakgroepwerking wordt goed gecoördineerd en is gebaseerd op betrokkenheid en vakinhoudelijke deskundigheid.
- Voor de sportpractica is er voldoende en aangepaste indoorsportinfrastructuur voorhanden. Het atletiekterrein is echter niet functioneel. De vakken toegepaste psychologie en lichamelijke opvoeding en maatschappij vinden meestal plaats in lokalen die de identiteit van de studierichting onvoldoende weerspiegelen. De leermiddelen voor de sportpractica en de sporttheoretische lessen volstaan grotendeels. Er is evenwel een tekort aan naslagwerken, tijdschriften, beeldmateriaal.

Studierichting Sociale en technische wetenschappen in de tweede graad TSO

Voldoet

Vaststellingen

- De conclusie heeft betrekking op de volgende vakken van het specifiek gedeelte: natuurwetenschappen, sociale wetenschappen, voeding en integrale opdrachten. De school startte in september 2007 met de progressieve implementatie van de nieuwe⁹ leerplannen, waardoor in het schooljaar 2008-2009 de eerste cyclus van de tweede graad werd afgerond.
- De leerplanrealisatie voor het vak *natuurwetenschappen* voldoet wat de theoretische leerplandoelen betreft. De doelen rond experimentele vaardigheden krijgen wel aandacht maar de grote klasgroepen versus de kleine laboratoriumlokalen verhogen de drempel om de door het leerplan verplichte leerlingenexperimenten uit te voeren. Er zijn wel aanzetten om de doelen rond experimentele vaardigheden ook op te nemen binnen de integrale opdrachten, waarvoor de klasgroepen kleiner zijn. Momenteel gaat de vakgroep echter ten onrechte ervan uit dat de leerplandoelen natuurwetenschappen niet via integrale opdrachten mogen gerealiseerd worden.
- Ook voor de component *sociale wetenschappen* worden de leerplandoelen in voldoende mate gerealiseerd. De zes leerplanthema's komen op een evenwichtige wijze aan bod. Het onderwijs- en leerproces worden aangestuurd door het gehanteerde leer- en werkboek dat accordeert met het leerplan. Bovendien wordt het curriculum regelmatig verrijkt met zelfontwikkelde en doelgerichte oefeningen en opdrachten die aansluiten bij de leefomgeving van de leerlingen, maar ook bij belangrijke, soms mondiale, aspecten uit de brede actualiteit.
- Voor de component *voeding* komen in de leerplanrealisatie knelpunten voor. In de eerste plaats hanteert de vakgroep de leerplandoelen niet voldoende als uitgangspunt voor de les- en evaluatiepraktijk. In de plaats daarvan vormt het doelenboek de leidraad voor het curriculum. Een tweede knelpunt betreft de relatie tussen de leerplandoelen en de werkvorm 'integrale opdrachten'(IO'en) waarbinnen de leerplanrealisatie noodzakelijkerwijs dient plaats te vinden. Uit onderzoek blijkt dat heel wat leerplandoelstellingen niet of niet in voldoende mate worden gerealiseerd. Bovendien worden de IO'en niet genoeg benut als kans om leerplandoelen te verdiepen, te verankeren en/of experimenteel te onderzoeken. Een derde knelpunt stelt zich in de zwakke uitwerking van de verscheidene doelenreeksen. De eerste doelenreeks 'voedingsvoorlichting, voedingsmiddelen en voedingsstoffen', die het grootste aantal doelen vertegenwoordigt, komt amper aan bod of wordt zeer eng uitgewerkt of te beperkt ingevuld. De wekerende variabelen 'context, doelgroep en criteria' worden niet ofwel niet bewust inhoudelijk ingevuld. Occasioneel wordt slechts één voedingsvoorlichtingsmodel geëxploreerd en er wordt maar één voedingsmiddelentabel gehanteerd. De doelenreeks 'kiezen van product, bereidingswijze en bewaarmethode' komt aan bod, maar krijgt een veeleer beperkte invulling. 'Productkeuze op basis van criteria' komt aan de orde, maar dat is niet het geval voor de 'criteriumgeoriënteerde keuze van een bereidingswijze'. De doelenreeksen 'bereiden en bewaren' en 'presenteren en samen eten' worden doorlopen, maar krijgen amper een doelgerichte invulling. Het gebruik van criteria¹⁰ om keuzes in verband met product, bereidingswijze en bewaarmethode te verantwoorden¹¹, krijgt onvoldoende aandacht. Het bereiden van gerechten en het aanpassen¹² van

⁹ Oorspronkelijk leerplan D/2005/0279/054, vervangen door D/2007/0279/030 en D/2008/7841/047.

¹⁰ Leerplan p. 20 '... zijn afhankelijk van vooropgestelde criteria, die op hun beurt weer afhankelijk zijn van de doelgroep en de context waarvoor de bereiding bedoeld is.'

¹¹ Leerplandoelen 17, 18, 19 en 20.

bestaande rechten is niet aan de orde. De huidige invulling strookt onvoldoende met de geïntegreerde en competentiegeoriënteerde benadering van doelen die in het vernieuwde leerplan centraal staan. Dit tekort leidt, op grond van het beleidsvoerend vermogen en het engagement van het lerarenteam en van de school, niet tot de eindconclusie 'voldoet niet'.

De component *integrale opdrachten* (IO) wordt vanuit de vier competenties ingevuld, maar er wordt te zelden integratie tot stand gebracht tussen natuurwetenschappen, voeding, sociale wetenschappen en expressie. In het algemeen worden de IO'en inhoudelijk goed uitgewerkt, hoewel er doorgaans met gesloten opdrachten wordt gewerkt; van echte onderzoeksopdrachten is weinig sprake, waardoor sommige opdrachten uitdaging missen. Er wordt wel veel aandacht besteed aan een variatie in werkvormen en leermiddelen. De opdrachten worden ondersteund door een op de vier competenties afgestemd doelenboek dat degelijk werd uitgewerkt en waarin een leerlijn schuilt. Daarnaast biedt het doordachte concept van 'opdrachtenbrieven' die doorgaans helder geformuleerd en opgesteld zijn een stevige houvast aan leraren en leerlingen.

De opdrachten voor sociale wetenschappen geven een ruime en gevarieerde invulling aan competentie een¹³, maar ook deels aan twee¹⁴ en aan drie¹⁵ en vier¹⁶. Bovendien sluiten ze regelmatig bij de leerplandoelstellingen aan. Voor voeding wordt op deelcompetentie twee¹⁷ gefocust, maar is de aansluiting op de leerplandoelen diffuus. In die gevallen waar de relatie tussen de opdracht en de voedingsgerelateerde leerplandoelen wordt geëxpliciteerd en waar deze tegelijk aan de competentiegerichte doelen uit het doelenboek wordt gelinkt, is er transparantie en wordt gelijktijdig invulling aan de verantwoordingsplicht gegeven. Die aanpak maakt ook de leerplanrealisatie goed zichtbaar. In het andere geval waar geen leerplandoelen worden vooropgesteld, sorteren de IO'en niet het gewenste effect. M.a.w. de vele sterktes en aanwezige zwaktes van de IO'en liggen voor het rapen, maar hebben nog niet geleid tot een schoolbreed en schooloverstijgend overleg en evenmin tot bijsturing. Daarnaast vraagt het integreren van doelen uit de verschillende componenten binnen de IO'en versterking. De scheiding van de verschillende componenten blijft vrij strikt, hoewel de component expressie een verbindingsrol inneemt. Voor deze component zijn immers geen leerplandoelen voorzien. In het algemeen sluiten de opdrachten goed aan bij de gekozen thema's, maar meestal ontbreekt de link met de andere componenten of is hij soms wat ver gezocht. Om te komen tot een project met een sterk 'integraal' karakter is er nog een aanzienlijke groeiomarge.

- De leerbegeleiding is zowel voor de vakken als voor de integrale opdrachten vrij goed tot behoorlijk uitgebouwd. Dankzij de interessante oefeningen, de zorgvuldig gekozen opdrachten en de activerende werkvormen krijgen de leerlingen kansen om ervaring op te doen in het groeien in competentie. Doorgaans wordt tijdens de lessen structuur aangebracht en leren de leerlingen hun agenda goed gebruiken als planningsdocument. Taken, toetsen en examens worden goed voorbereid en worden met zorg opgesteld. Leerlingen met vakgebonden problemen worden via remediëringsoopdrachten bijgewerkt.
- De vakgroepen leveren inspanningen om het competentieontwikkellend leren kwaliteitsvol in te vullen. Binnen de vakgroep sociale wetenschappen en integrale opdrachten wordt intensief samengewerkt. De gezamenlijke lesvrije momenten worden zinvol benut om de IO'en voor te bereiden, te evalueren en bij te sturen. Hoewel de vakgroep natuurwetenschappen intern goed samenwerkt, is er weinig overleg met de andere vakken. De verspreiding en het bereik van de voorbeelden van goede praktijk tussen de vakgroepen zijn nog veeleer gering, waardoor zelden een gezamenlijke reflectie plaatsvindt die tot multiplicatie en inspiratie leidt.
- Op materieel vlak wordt de leerplanrealisatie maar matig ondersteund: leermiddelen zoals overheadprojectoren, beamers, dvd-spelers, laptops en internetverbinding zijn niet steeds beschikbaar. Daardoor is het niet altijd mogelijk informatie op te zoeken en het leerproces visueel te ondersteunen. Voor sociale wetenschappen en voor de IO'en ontbreekt een ruim en polyvalent lokaal dat zich leent tot het oefenen van communicatieve en sociale vaardigheden, opzoekwerk en groepswerk. Bovendien hypothekeken het parallel roosteren van dezelfde leerlingengroepen en het ter beschikking stellen van

¹² Leerplandoel 22: bestaande rechten aanpassen naar hoeveelheden, keuze van ingrediënten, werkwijze en bereidingswijze.

¹³ Binnen een welomschreven opdracht sociaal-wetenschappelijke en natuurwetenschappelijke onderwerpen onderzoeken.

¹⁴ Binnen een welomschreven opdracht een persoonsgerichte activiteit voor een groep organiseren.

¹⁵ Binnen een welomschreven opdracht iets mondeling presenteren voor een groep.

¹⁶ De eigen studieloopbaan in handen nemen.

¹⁷ Binnen een welomschreven opdracht een maaltijd voor een groep plannen, voorbereiden en bereiden.

dezelfde infrastructuur de invulling en het rendement van de IO'en. Voor voeding voldoen de didactische keukens.

- Voor natuurwetenschappen en sociale wetenschappen zijn de examenvragen voldoende leerplangericht. Naast kennisgerichte vragen komen ook inzichtelijke vragen aan bod die leefwereld- en contextgericht zijn.
- De evaluatiepraktijk voor integrale opdrachten is vierledig: proces- en productevaluatie en evaluatie van vakgebonden en sociale attitudes. Het gewicht wordt door de vakgroep per deelopdracht bepaald. Daarnaast is er aandacht voor aspecten van zelfevaluatie van de leerlingen, maar deze evaluatievorm is nog in volle ontwikkeling. Sinds dit schooljaar worden de IO'en beoordeeld aan de hand van een codesysteem variërend van A naar D, m.a.w. van zeer goed naar onvoldoende. Deze genuanceerde vorm van evaluatie sluit aan bij het groeien in competentie, maar is voor de component voeding minder valide en transparant omdat de link met de leerplandoelen ontbreekt en deze evenmin op een andere wijze worden geëvalueerd.
- De studieresultaten van de leerlingen voldoen. In het tweede leerjaar van de tweede graad behaalt een beperkt aantal leerlingen zwakke studieresultaten. Die leerlingen worden doorgaans met een B-attest geheroriënteerd, maar in heel wat gevallen wordt geen concreet advies aangereikt.

Studierichting Techniek-wetenschappen in de tweede en derde graad TSO

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie voor de vakken (toegepaste) biologie, (toegepaste) chemie en (toegepaste) fysica is zowel in de tweede als de derde graad goed. De opleiding Techniek-wetenschappen bereikt een zeer degelijk niveau.
- De leerlingenevaluatie is leerplangericht en van goede kwaliteit. Er wordt zowel gepeild naar kennis als naar inzicht en vaardigheden en er is aandacht voor variatie in vraagvormen en evaluatiemethodes (mondelinge en schriftelijke evaluatie). Het bereikte niveau is goed. Voor biologie wordt er van de leerlingen ook een reflectie verwacht op het proefwerk en op hun eigen prestatie. Zowel basis- als uitbreidingsdoelen worden geëvalueerd.
- In de loop van het schooljaar wordt in verschillende vormen van remediëring voorzien.
- Op het einde van het eerste leerjaar van de tweede graad wordt een aanzienlijke groep leerlingen (tot 20 %) geclausuleerd via een B-attest. De deliberatiegegevens tonen aan dat het hier over goed verdedigbare B-attesten gaat; de betrokken leerlingen hebben meestal veel tekorten voor uiteenlopende vakken en tijdens het schooljaar zijn er frequente remediëringsacties. Deze vaststelling kan er op wijzen dat de rekrutering van leerlingen voor de studierichting Techniek-wetenschappen vanuit de eigen eerste graad niet optimaal verloopt.
- De vakgroep heeft leerlijnen uitgewerkt voor de verschillende vakken. Voor (toegepaste) fysica is dat gebeurd op basis van een degelijke leerplananalyse. Voor het experimentele luik van de opleiding kunnen die leerlijnen nog meer geconcretiseerd worden (o.a. voor rapporteringsvaardigheden en onderzoeksvaardigheden).
- Het experimentele luik van de opleiding is goed uitgewerkt. De ontwikkelde leerlijn van gesloten naar open opdrachten en onderzoeksopdrachten is vooral merkbaar binnen het vak (toegepaste) fysica.
- De vakgroep besteedt aandacht aan het gelijkgericht en zo objectief mogelijk evalueren van de experimentele vaardigheden. Er werden observatiepunten vastgelegd maar aan die punten werd nog geen criteria gekoppeld.
- De organisatie en de invulling van de geïntegreerde proef is kwaliteitsvol en er is aandacht voor het persoonlijk invullen en uitwerken van het experimentele luik en voor het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. Een extern jurylid krijgt al in de beginfase een belangrijke rol in het geheel. Het optimaliseren van het wetenschappelijk taalgebruik kan de rapportering van de eigen onderzoeksopdracht nog aan kwaliteit doen winnen.
- ICT is op een functionele manier geïntegreerd binnen de opleiding.
- De infrastructuur ondersteunt de leerplanrealisatie. Sommige labs zijn wel klein voor grote klasgroepen waardoor onveilige situaties kunnen ontstaan.
- De vakgroepwerking wordt goed gecoördineerd en er is een vernieuwende dynamiek merkbaar.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.2 Personeel

6.3 Logistiek

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

6.4.1.1 Onderwijsorganisatie

Vaststellingen

- De school heeft een complexe en veeleer onduidelijke schoolstructuur. Administratief groepeerde ze vier schoolnummers. In de praktijk is ze opgesplitst in vijf afzonderlijke afdelingen¹⁸ die refereren aan straatnamen en onderwijsvormen. De school is zich hiervan bewust en heeft plannen om de bestaande schoolstructuur om te vormen tot een meer helder en samenhangend geheel.
- In het kader van de aansluiting basisonderwijs en secundair onderwijs bestaat er een intense samenwerking tussen leraren van omringende basisscholen en van de afdeling Middenschool.
- In de eerste graad opteert men voor een categoriale indeling volgens de studiegebieden en onderwijsvormen van de bovenbouw. Dit blijkt niet alleen uit de interne communicatie, maar tevens uit de onderwijspraktijk in enkele vakken en uit de samenstelling van de keuzegedeeltes in het eerste leerjaar.
De keuzegedeeltes in het eerste leerjaar A zijn dermate afgebakend dat ze niet sporen met de geest van de regelgeving en met de optie van de overheid om in het eerste leerjaar A het onderwijs gemeenschappelijk te organiseren.
Het vaste gedeelte in het eerste leerjaar van de B-stroom is uitgebreid (31 uren) zodat hier het keuzegedeelte beperkt is.
De basisopties en de beroepenvelden in het tweede leerjaar van de eerste graad krijgen een maximale invulling (8 resp. 17 uren voor A- resp. B-stroom) zodat ze een sterk determinerend karakter krijgen. Ten slotte worden in het eerste leerjaar A-stroom 33 i.p.v. de voorgeschreven 32 uren ingericht. Dit is niet conform de regelgeving¹⁹.

¹⁸ Afdelingen Middenschool, ASO tweede graad, ASO derde graad, Burggraven (BSO en TSO) en Dreef (BSO en TSO).

¹⁹ Omzendbrief 64, § 3.2.

- In de tweede graad volgen alle leerlingen van het ASO en van de TSO-studierichtingen Lichamelijke opvoeding en sport en Sociale en technische wetenschappen het vak informatica. De meerwaarde van dit aanbod is niet duidelijk omdat leerlingen reeds in de eerste graad de vakoverschrijdende eindtermen ICT verworven hebben.
Interessant is de optie om vanaf volgend jaar een aantal vakken²⁰ van het complementaire gedeelte te vervangen door het vak seminarie dat ingevuld zal worden met de items leren leren, onderzoekscompetentie en vakoverschrijdende contexten.
Het is merkwaardig dat het aanbod leefsleutels in het eerste leerjaar van de tweede graad enkel ingericht wordt in de studierichtingen Kantoor, Verzorging-voeding en Lichamelijke opvoeding en sport. In de studierichting Haarzorg wordt leefsleutels geïntegreerd aangeboden. Het is niet duidelijk in welke mate dit opleidingsonderdeel aansluit bij het aanbod 'breed leren leren' van de eerste graad.
- In de studierichting Grootkeuken is het rendement van het vak toegepaste economie zwak. De school kan nl. geen attesten bedrijfsbeheer afleveren omdat slechts een deel van het curriculum afgewerkt wordt.
- Recentelijk werden schoolbrede afspraken en stappenplannen gemaakt voor de invulling, de begeleiding en de evaluatie van de specifieke eindtermen i.v.m. onderzoekscompetentie. In dit stadium zijn verdere opvolging en inhoudelijke verdieping van de realisatie van onderzoekscompetentie noodzakelijk. De gemeenschappelijke afspraken voor de begeleiding en de evaluatie van de stage ondersteunen een kwaliteitsvolle stagerealizatie. Daartegenover staat dat elke studierichting een eigen aanpak hanteert voor de invulling, de begeleiding en de evaluatie van de geïntegreerde proef. De school laat hier kansen liggen om bestaande expertise en goede praktijkvoorbeelden te valoriseren.
- Er bestaan formele criteria voor de aanwending van het aantal uren-leraar. De lestijden gegenereerd door de leerlingen van de eerste graad, worden integraal gebruikt voor deze leerlingengroep. Mede hierdoor is de omvang van de klasgroepen in de A- en B-stroom beperkt en wordt een gunstig kader gecreëerd voor een kwaliteitsvolle leerbegeleiding. In de bovenbouw worden wel lestijden overgedragen tussen onderwijsvormen en graden, maar dit leidt niet tot te omvangrijke lesgroepen.
Er worden eveneens lestijden voorzien voor de remediëring (o.a. inhaallessen) van leerlingen van de eerste graad, het eerste leerjaar van de tweede graad ASO en voor alle leerjaren in het TSO en het BSO.
- Voor de samenstelling van de lesgroepen bestaan criteria die gekoppeld zijn aan leerlingenkenmerken en praktische gegevens. Zo wordt per onderwijsvorm het maximale leerlingenaantal vastgelegd en worden leerlingen met leerstoornissen in overleg met leerlingenbegeleiders en klassenleraren verspreid over verschillende klasgroepen. Meestal wordt er eveneens rekening gehouden met de capaciteit van de (vak)lokalen. De criteria zijn evenwel niet geformaliseerd. Hierdoor zijn ze te weinig transparant en onvoldoende geschikt voor kwaliteitsbewaking.
- Ook de samenstelling van de lessenroosters steunt op niet-geformaliseerde criteria. Er wordt rekening gehouden met leerling- en leraargebonden kenmerken en verwachtingen, maar nog te weinig met de onderwijskundige prioriteiten zoals het vak- en opleidingsoverleg.
- Het vak- en opleidingsoverleg wordt aangestuurd en opgevolgd. Zo worden vakgroepen o.m. aangespoord om hun eigen werking te evalueren en prioriteiten vast te leggen. De impact van het vak- en opleidingsoverleg is evenwel wisselend omdat het te weinig geformaliseerd is en te weinig doorstroomt naar alle geledingen. Dit hangt ook samen met het feit dat vak- en opleidingscoördinatoren niet kunnen terugvallen op een welomschreven profiel, onvoldoende gemandateerd zijn en geen specifieke begeleiding krijgen.
- De school organiseert een ruim en divers extracurriculair aanbod dat aansluit bij de brede en de specifieke vorming. Het aanbod vertoont aanzienlijke leerjaar-, studierichtings- en onderwijsvormgebonden verschillen. In enkele gevallen staat de curriculumtijd hierdoor onder druk. Er bestaat een formeel toetsingskader voor het beoordelen van extracurriculaire activiteiten, maar niet voor het vastleggen ervan.
- In het ASO en de afdeling Middenschool gaat veel curriculumtijd verloren aan verplaatsingen.

6.4.2 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces;

²⁰ Media, socio-economische initiatie en wetenschappelijk tekenen.

- de integratie van onderwijsontwikkeling en –innovatie;
- het operationaliseren van een gedragen visie.

6.4.2.1 Leerbegeleiding

Vaststellingen

- De school heeft doorheen de jaren een traditie in leerlingenbegeleiding weten op te bouwen. Men heeft deze werking in verschillende fasen zowel verbreed als verdiept en is er op die manier in geslaagd heel wat meerwaarde te creëren.
- Mede onder impuls van de GOK-werking is de socio-emotionele begeleiding verbreed en aangevuld met structurele initiatieven op het vlak van leerbegeleiding. Het aanbod omvat een waaier aan preventieve én curatieve maatregelen: intakegesprekken, leren leren, inhaallessen, remediëring op maat, ... Meer recente initiatieven als huiswerkbegeleiding, peer tutoring en het project 'leraren leren van leerlingen' verrijken het aanbod en getuigen van een vernieuwingsdynamiek. De inzet, de werkracht en de betrokkenheid van de GOK-medewerkers zijn een voorbeeld van goede praktijk en een inspiratiebron voor het voltallig lerarenkorps.
- Het proces van verdieping toont zich vooral in de aandacht voor het gebruik van aan de werking aangepaste instrumenten, het op punt zetten van informatiedoorstroming en communicatie, het invoeren van een leerlingvolgsysteem en in een groeiende betrokkenheid van vakleerkrachten bij leren leren.
- Een aantal initiatieven in verband met leerbegeleiding krijgen graad- en onderwijsvormafhankelijk een eigen inkleuring. Gelet op de schaalgrootte van de school is het geen evidentie om het geheel van acties te coördineren, op te volgen en bij te sturen. Het beleid heeft een verticale werkgroep 'leren leren' met die taak belast. Tot voor kort was de samenstelling van de werkgroep evenwel onvoldoende stabiel om die opdracht kwaliteitsvol te kunnen invullen. Sinds dit schooljaar wordt de stabiliteit van de groep bewaakt en zijn er betere garanties op continuïteit.
- De school volgt de studieresultaten van de leerlingen doorheen het schooljaar nauwgezet op. Zowel de klastitularissen als de leerlingenbegeleiders screenen bij elk rapport de resultaten en spelen indien nodig via verschillende remediëringsinitiatieven kort op de bal. De vakleraren dragen de verantwoordelijkheid voor het uitstippelen van het remediëringstraject alsook voor het opvolgen van de resultaten. De school besteedt veel zorg aan de communicatie met de ouders over alle ondernomen acties en eventuele hindernissen.
- Zowel voor socio-emotionele begeleiding als voor leerbegeleiding kiest de school consequent voor de klastitularis als referentiefiguur in de eerstelijnszorg. Dit neemt niet weg dat de school heel wat middelen investeert in functies van leerlingenbegeleiders die ondersteunen en coördineren. De professionaliteit en de knowhow van de leerlingenbegeleiders is van een hoog niveau.
- In tegenstelling tot de aandacht voor zorg en ondersteuning is de aandacht voor de effecten nog beperkt. Dit is een rechtstreeks gevolg van de wijze waarop de school met gegevens en data omgaat. Van een integraal leerlingvolgsysteem is immers nog geen sprake. Er zijn verschillende deelsystemen voor het bijhouden van studieresultaten, aanwezigheden en begeleidingsgegevens, maar ze functioneren los van elkaar. Bovendien bevat het leerlingvolgsysteem enkel beschrijvende begeleidingsgegevens; kwantitatieve gegevens zijn niet voorhanden en de opvolging van de remediëring van leerlingen wordt niet in het systeem verwerkt. Dit maakt dat een dergelijk systeem zich dus enkel leent voor het opvolgen van individuele trajecten, maar geen mogelijkheden biedt voor het extrapoleren van data op beleidsniveau. Gelet op de kerngedachte van het nieuwe kwaliteitsdecreet - elke school is verantwoordelijk voor het bewaken van haar eigen kwaliteit - liggen dan ook nog tal van kansen open.
- Omdat het beleid zich bewust is dat de interne kwaliteitszorg op schoolniveau nog verder dient te worden ontwikkeld en kwantitatief moet worden onderbouwd, zijn er dit schooljaar een aantal initiatieven opgestart voor gegevensverzameling en analyse i.v.m. problematische afwezigheden en i.v.m. de resultaten van oud-leerlingen in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt.

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

6.4.3.1 Rapporteringspraktijk

Vaststellingen

- Voor elke graad en studierichting zijn richtlijnen uitgewerkt in verband met de rapportering.
- Er wordt frequent gerapporteerd over het dagelijks werk. Eenmaal per trimester of semester krijgen de leerlingen een attituderapport. Na elke examenperiode worden de resultaten van de proefwerken gerapporteerd. De resultaten van de gevolgde remediëring worden eveneens op het rapport en in de schoolagenda vermeld.
- De communicatie met de leerlingen en hun ouders over de schoolse vorderingen verloopt niet enkel via de rapporten maar ook via oudercontacten, informatievergaderingen, mededelingen in de agenda of brieven aan de ouders.
- De rapporten bevatten vooral cijfergegevens en worden nog te weinig benut voor verduidelijkende commentaren. De aangetroffen rapportcommentaren slaan vooral op studiehouding en geleverde prestaties en zijn in bemoedigende bewoordingen geformuleerd. Analyserende en remediërende commentaren komen nog maar weinig voor.
- De B- en C-attesten zijn voldoende gemotiveerd: zij bevatten een synthese van de elementen die tot de beslissing geleid hebben.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is

- Het positieve rendement op vlak van attestering.
- De leerplanrealisatie voor een aantal studierichtingen.
- De socio-emotionele begeleiding van leerlingen.
- De inhoudelijke en structurele versterking van de leerbegeleiding vanuit de GOK-werking.
- De begeleiding van beginnende en ervaren leraren.
- Het engagement van de meeste personeelsleden.

7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren

- Het ontwikkelen van een onderwijspraktijk op basis van een gedragen en geconcretiseerde visie.
- Het profileren en mandateren van vak- en studierichtingverantwoordelijken.
- Het uitwerken van een resultaatgericht nascholingsbeleid.
- Het optimaliseren van de leermiddelen en de infrastructuur voor sommige vakken en studierichtingen.
- De interne kwaliteitszorg op schoolniveau alsook op het niveau van vakken en opleidingen.
- Het beleidsmatig ondersteunen en verspreiden van de vernieuwingsprojecten.

7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en subsidiëring GUNSTIG.

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggevers

Trui Van Rie

Reginald Leper

Datum van verzending aan de directie en de inrichtende macht:

Voor kennisname

De directie/ de inrichtende macht

Peter Hoste